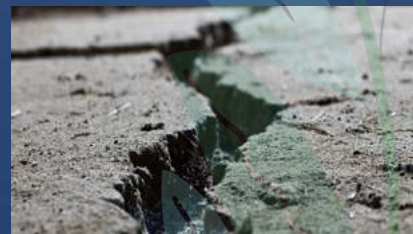

AKROPOLITANEC

ZA BOLJŠEGA ČLOVEKA IN BOLJŠI SVET

ZAKAJ SE ZEMLJA TRESE?

DUHOVI NARAVE

PARACELSUŠOV
SKRIVNOSTNI SVET

www.akropola.org

FILOZOFIJA

KULTURA

PROSTOVOLJSTVO

ZEMLJA KOT ŽIVO BITJE

GIORDANO BRUNO

Giordano Bruno je bil eden prvih mislecev, ki so razvijali idejo o živi Zemlji in njeni povezanosti s celotnim vesoljem. Po Brunovem učenju je vesolje polno življenjske sile, Zemlja in zvezde pa so živa bitja, ki imajo duše.

Brunova ideja o živi Zemlji je bila tesno povezana z njegovim širšim kozmološko-svetovnim nazorom. Verjel je, da je vesolje harmonična in povezana celota, v kateri vsaka entiteta, vključno z Zemljo, deluje kot del večjega organizma. Ta holistični pogled na vesolje je bil za tisti čas izjemno napreden, saj je v primerjavi z antropocentričnimi pogledi, ki so prevladovali v srednjeveški znanosti, predstavljal pomemben korak v razvoju miselnosti o vesolju in Zemlji.

PREDAVANJE OB SVETOVNEM DNEVU ZEMLJE

GIORDANO BRUNO: ZEMLJA KOT ŽIVO BITJE

TOREK, 23. 4. 2024, OB 19. URI * TYRŠEVA 7, MARIBOR
SREDA, 24. 4. 2024, OB 19. URI * WOLFOVA 8, LJUBLJANA

VSTOP PROST!

AKROPOLITANEC

NOVA AKROPOLA | kulturno društvo

www.akropola.org

APRIL 2024 | ŠT. 100

NASLOV

NOVA AKROPOLA | Ljubljana

Wolfova 8, 1000 Ljubljana

070 601 651, 059 78 02 11

NOVA AKROPOLA | Maribor

Tyrševa 7, 2000 Maribor

040 709 955

ODPIRALNI ČAS:

PON–ČET 18h–22h

IZDAJATELJ

NOVA AKROPOLA SLOVENIJA

akropolitanec@akropola.org

UREDNIŠTVO

Glavni urednik: Stjepan Palajsa

Urednik: Andrej Praček

Prevod: Barbara Krasnik, Nija Androjna

Grafično oblikovanje: Nija Androjna

V TEJ ŠTEVILKI:

- FILOZOFIJA:
ZAKAJ SE ZEMLJA TRESE? 5
- NARAVA:
DUHOVI NARAVE 7
- OSEBNOSTI:
PARACELSUSOV SKRIVNOSTNI
SVET 8
- HUMOR:
MALO FILOZOFSKEGA
HUMORJA 15

Na naslovnici:

Viktorija, rimska boginja zmage

B E S E D A
U R E D N I K A

Pred devetimi leti smo pričeli z izdajo revije "Akropolitanec – za boljšega človeka in boljši svet". Vse od takrat se preko nje srečujemo z vami po ustaljenem mesečnem redu.

Za nami je sto števil. Vsaka posebej nas je spodbujala, da sami vstopamo v kulturno, znanstveno in filozofsko dediščino človeštva, da bi jo delili z vami. Če izkoristimo priložnost jubileja za introspekcijo, bi lahko strnjeno zaključili s spoznanjem, da je ves vložen trud obogatil tudi nas same. Tako iz prve roke potrjujemo, da dajanje bogati večplastno; je kot prenos ognja – ko prejeti plamen širiš na druge sveče, sam zanj nisi prikrajsan, vsi pa smo s tem deležni večje osvetljenosti in toplote. Ogenj je prikladen simbol vzvišenega človekovega duha, ki gori skozi naše osebnosti ...

Zato se naša pot nadaljuje, saj se zavedamo pomembnosti odkrivanja in uveljavljanja globokih in svetlih primerov človeške dediščine. Zavedamo se, da so ti dobri zgledi, naj so del bližje ali oddaljene zgodovine, pomembni, saj lahko spodbudijo tisoče novih koristnih dosežkov.

Namen naših prizadevanj ni, da svojo pot zaključijo v črnilu, ki blede na papirju ali v izrečenih besedah, ki še hitreje izzvenijo v zraku, temveč da preko svoje fizične pojave obogatijo duše idealistov. Tako je namen predstavitve naprednih mislih in pokončnih zgledeov prenesti malo več jasnosti in poguma v našo zavest, da bi se veličasten duh človeške ustvarjalnosti, sedaj ponovno oživljen v nas, udejanjil še skozi naše roke, da bi tako večše oblikovali svoj delček trenutnega sveta.

Le čemu sicer služi izobraževanje, čemu razumevanje, če ne temu, da bi se povezali z obstoječo vitalno močjo, ki bi, združena z našo, ustvarjala kvalitetnejši danes in jutri? Ne moremo ostati le koristniki dosežkov človeštva. Pomembna je tudi kontinuiteta in tako kot prejemamo sadove naše dediščine, smo jih dolžni nadgrajene ponuditi dalje.

Andrej Praček, urednik

PODROČJA DELOVANJA NOVE AKROPOLE

FILOZOFIJA

Filozofija je bila vedno iskanje resnice, proces poglobljanja v znanja o naravi, človeku in univerzumu. Vsako iskanje je hkrati udejanjanje svobode vesti kot protiutež nevednosti, nejasnosti in predsodkom, ki onemogočajo jasno in poglobljeno razmišljanje.

Za nas je filozofija človekova vrojena težnja. Naša naloga je, da se ta vrojena težnja izraža prek dejanj, ki omogočajo razvoj njegovega celotnega potenciala in izboljšanje sveta. Prizadevamo si za praktično filozofijo, ki bo koristila vsakemu posamezniku in družbi.

Tega ne poskušamo doseči samo s preučevanjem in teoretičnim spoznavanjem, temveč si tudi prizadevamo živeti dobro, pogumno in učinkovito v vsakem trenutku življenja. Poskušamo izkoristiti priložnosti, ki se nam ponujajo, in se naučiti nekaj pozitivnega tudi v težavah. To za nas pomeni »filozofija kot način življenja«. Prizadevamo si izboljšati svet in človeka s filozofijo na klasičen način; to je filozofsko raziskovanje, ki daje odgovore na sodobna vprašanja.

KULTURA

V Novi Akropoli prepoznavamo potrebo po ohranjanju in razvoju umetnosti, znanosti, mistiki in politiki kot temeljnih vidikov, ki gradijo civilizacijo. S povezovalnim pristopom in prek zelo raznolikih kulturnih dejavnosti gradimo poti razvoja teh štirih vidikov, katerih skupni imenovalac je filozofija.

Kultura širi naše spoznanje o življenju in svetu ter nas približuje ljudem v duhu spoštovanja, solidarnosti in razumevanja. Cilj je udejanjati trajne moralne in etične vrednote, ki krepijo človeško dostojanstvo ter ščitijo njegove temeljne pravice do življenja in sožitja.

V Novi Akropoli z vsemi sredstvi, ki so nam na voljo, spodbujamo dialog. Prepričani smo namreč, da je srečevanje ljudi, ki imajo podobna vprašanja in zanimanja ter so pripravljene deliti svoja stališča, potrebno bolj kot kadar koli v naših družbah, ki trpijo zaradi negativnih posledic ločevanja in nesmiselne osamljenosti.

Teme so široke in zaobjemajo najrazličnejša področja: od zgodovine do antropologije, fizike, umetnosti, športa ipd. ter pomagajo osvetliti današnji čas in vprašanja, povezana z njim.

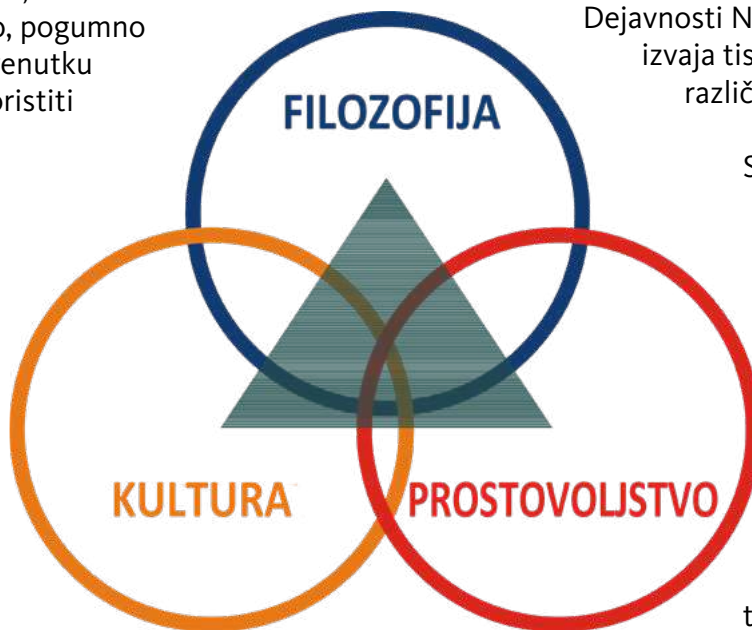
PROSTOVOLJSTVO

Za Novo Akropolo je prostovoljstvo praktičen način udejanjanja in uporabe filozofije in kulture. **To je naravni izraz velikodušnosti in služenja skupnosti vsakega idealista, ki čuti odgovornost, da aktivno in zavestno prispeva k skupnemu dobremu.**

Dejavnosti Nove Akropole po svetu izvaja tisoče prostovoljcev na različnih področjih delovanja.

S prostovoljstvom izražamo svojo zavezanost družbi prek humanitarnih in ekoloških akcij ter socialnih projektov za pomoč tistim, ki jo najbolj potrebujejo. Programi prostovoljstva Nove Akropole na mednarodni ravni družbi dajejo priložnost za razvoj vrednot solidarnosti, tolerance in spoštovanja drugih, to so vrednote, s katerimi izboljšujemo sebe in svet.

Nova Akropola ustvarja družbeni prostor za razvoj vrednot, kot so solidarnost, toleranca in odgovornost, plod tega pa so dobre vsakodnevne državljanske in človeške prakse. Kultura prostovoljstva je del filozofske notranje izgradnje, ki jo spodbujamo. Člani in simpatizerji Nove Akropole s prostovoljnim delovanjem izražajo svojo zavezanost družbi prek humanitarnih akcij, socialnih in izobraževalnih projektov (za najbolj pomoči potrebne, za starejše itd.), ekološke akcije in obnovo kulturne dediščine, ki jih izvaja Nova Akropola sama ali v sodelovanju z drugimi organizacijami, med katerimi so številne mednarodne nevladne organizacije.

ZAKAJ SE ZEMLJA TRESE?

JORGE ANGEL LIVRAGA

Kmalu po prihodu v Limo sem doživel izkušnjo, kako se trese zemlja, ki mi sicer ni prinesla čisto nepoznanega občutka. Za ta pojav – tako kot za vse ostale bolj ali manj impresivne naravne dogodke – velja, da nam naš, navadno materialistično usmerjen prenos znanja med generacijami, ponuja bolj empirične kot filozofske razlage. To je razlog, da zaključki preučevanj in pravi vzroki za tresenje tal najpogosteje ostanejo udobno zaviti v mehanske razloge, ki, čeprav pojasnjujejo sredstva, nikoli ne pojasnijo ciljev niti načel tega dogodka.

Zakaj se zemlja trese?

Nismo strokovnjaki geologi, a poznamo sodobne teorije o zemeljskih plazovih v andski geosinklinali in protitlake, ki jih pojasnjuje Wegenerjeva teorija na čelni strani masiva Andov. Pri tem ne izključujemo delovanja podzemnih požarov, ki se glede na meritve sodobnejših naprav ne pojavljajo v središču Zemljine sfere, kot se je do zdaj verjelo, temveč so veliko bližje površini. Toda vse te razlage ne podajajo poglobljenih odgovorov na prejšnje vprašanje:

Zakaj se zemlja trese?

Pozorni bodite, da se ne sprašujemo *kako*, temveč *zakaj*.

Če se na primer avtomobil premakne iz Lime v Cuzco, bi bila razlaga, *zakaj* je bil premaknjen, povezana z inteligentnimi in živimi bitji, ki ga vozijo. Odgovor na vprašanje *kako*, pa lahko pojasnimo z igro kompresije plinov, ki prenašajo svoje impulze prek motornih strojev do koles, ki se vrtijo, medtem ko se upirajo v tla in s tem povzročajo premikanje avtomobila po cesti.

Jorge Angel Livraga, ustanovitelj Nove Akropole (1930-1991)

Tako je druga razlaga, povsem mehanska, sicer resnična, in pojasnjuje to, kar je strogo mehansko, vendar ne odgovarja na vprašanje, *zakaj* gre ta avto iz Lime v Cuzco in ne v Callao ali Nazco ali kamor koli drugam. Prav tako ta povsem mehanska razlaga ne pojasni, *zakaj* se je vse začelo, saj je vžig sicer začetek verižne akcije premikanja, ampak nekaj zunanjega ga je moralo povzročiti ali sprožiti. In vse to privede do sledečega:

Sodobni znanstveniki se zadovoljijo z mehanskimi razlagami zemeljskih tresljajev in se ustavijo pri odgovorih na vprašanje *kako*, ne da bi kdaj prišli do *zakaj*. Če ne dlakocepimo, lahko opazimo, da je očitno, da Zemlja ohranja termomehanično ekologijo, ki je značilna za vsa živa bitja. Pri tem lahko sledimo občasnim nihanjem temperature, od dnevnih nihanj do poledenitev, katerim sledijo zvišanja temperature, ki Zemljo napadajo kot vročice v večtisočletnih intervalih.

Bila je otrok, zdaj pa se stara: njena koža postaja bolj groba in gubasta. V meteoritskih kraterjih razkazuje brazgotine svojih trkov z okoliškim svetom. Večkrat je spremenila svoj naklon glede na ravnino ekliptike, tako kot to počne živo bitje, tudi ko spi na tleh.

Zemljo so platonski in neoplatonski filozofi vedno definirali kot Makrobios, torej kot veliko bivalno enoto, podobno živali. Arhaične hindujske upodobitve, ki prikazujejo ljudi, ki gradijo svoje palače na hrbtu kozmične pošasti, se danes razlagajo le kot oblike nevednosti – a prav te upodobitve so imele bolj ezoterične pomene in so bile bližje resnici kot sodobni znanstveniki. Zemlja je živo bitje.

Naš planet se trese, trpi zaradi bolezni, se stara in nekega dne bo umrl. Njegovo truplo bo razpadlo v vesoljski prah, tako kot telo katerega koli drugega živega bitja postane zemeljski prah. Kot v medprostorih naše kože nosimo milijone mikrobov, tako nas mati Zemlja nosi na koži svojih celinskih ščitov. Vzporednost ne pomeni identičnosti. Podobnost ni enakost.

Predvidevamo kritiko s takojšnjim sprejemanjem razlik, ki jih vsebujejo naši primeri, vendar kot filozofi prosimo, da meditirate tudi o podobnostih. In prosimo vas, da o njih ne razmišljate zaradi preproste špekulativne ali senzacionalistične želje, ampak zato, ker nas bo razumevanje in dojetje, da je Zemlja živo bitje, neizogibno pripeljalo do drugačnega pogleda na svet. Ta pogled nam bo razjasnil mnoge enigme in tolažil naša srca z razumevanjem, da nismo le preprosta "naključja", ki živimo, zato ker pač živimo, na mrtvi skali, ki se neumno vrti v inertni praznini; temveč smo ljudje v najboljšem pomenu besede, povezani prek zakonov vzrokov in posledic s samimi seboj, z našimi sopotniki in z vsemi bitji, ki naseljujejo ta univerzum, naj imajo takšno ali drugačno obliko in velikost.

In Zemlja je eno med njimi. Je živo bitje, od katerega se hranimo in v katerem živimo. Je konec koncev sopotnik na tem pustolovskem popotovanju po poteh časa in prostora, na katerega moramo paziti, da ga ne zastrupimo z našimi umetnimi in onesnažujočimi odpadki. Kajti sreča človeštva je, tako kot že več tisoč let, še vedno povezana s srečo Zemlje. In ker moramo spoštovati in ne po nepotrebnem uničevati nobene od življenjskih oblik, pa naj bo to planet ali mravlja.

Zakaj se zemlja trese?

Iz istega razloga, kot ti, bralec, občasno trepetiš ...

Zemlja je živo bitje. 🦋

DUHOVI NARAVE

NATALIYA PETLEVYCH

Živimo v času, ko se zdi, da je življenje na Zemlji raziskano v največji meri. O večini vprašanj, ki se nam porajajo, je mogoče najti ogromno informacij. Raziskujemo sončni sistem, odkrivamo vedno več o sosednjih planetih, preučujemo komete in zremo v globine vesolja.

Skrivnosti življenja pa kljub vsem znanstvenim razlagam ostaja nerazvozlana. Starodavna besedila in simboli se nanašajo na več oblik življenja, kot jih predvideva naša sodobna znanost. Ezoterična tradicija opisuje vidni svet kot nekakšno zunanjo raven življenja, ki jo zaznavajo naši fizični čuti, in uči, da je celotno vesolje živo bitje, ki obstaja na mnogih ravneh.

Stare legende in miti so polni zgodb o duhovih narave ali kot bi jih poimenovala ezoterična tradicija oblik življenja znotraj elementov zemlje, vode, zraka in ognja. Vsi smo že slišali zanje v folklori različnih narodov – gnomi, vile, sirene, nimfe, vilini, salamandri ... Pogosto so upodobljeni v renesančni umetnosti in opisani v literaturi iz obdobja renesanse in romantike. Paracelsus je v 16. stoletju napisal podrobno razpravo o duhovih narave. Na splošno jih razumemo kot utelešenja naravnih sil (Paracelsus jih imenuje elementali) in jih razvrščamo v različne skupine:

Zemeljski elementali: med drugim vključujejo gnome in vile. Pravijo, da ljubijo mesečino in poznajo skrivnosti zemlje. Zgodbe pripovedujejo, da so bili zemeljski duhovi, preden je delo postalo avtomatizirano, ko so se ljudje resnično zanimali za svoje delo, nevidni spremljevalci in pomočniki v delavnicah.

Vodni elementali: sirene, nereide, undine, nimfe, tritoni. Prebivali naj bi v morskem vetriču, morski peni, rekah, podvodnih jamah, izvirih in vodnjakih. Obstaja veliko zgodb o njihovi očarljivi moči. Tritoni naj bi starodavne popotnike učili o skritih zakladih in izgubljenem znanju o potopljenih deželah.

Zračni elementali: silfi, vilini. Živeli naj v zraku in so v stalnem gibanju. Oblikovanje oblakov je njihovo delo. Legende pravijo, da v vsakem cvetu živi majhen vilin, ki proizvaja njegov vonj.

Ognjeni elementali: salamandri. Videli naj bi jih v ognjiščih, spominjajo pa na črne kače, ki se premikajo in zvijajo. Salamandri slovijo kot zelo močna bitja. Naravni duhovi naj bi skrbeli za vsako obliko, ki jo najdemo v naravi, od najmanjših do največjih, tudi planetov in zvezd. Včasih, ko je bila povezanost z nesnovnim svetom močnejša, so se lahko ljudje od njih marsikaj naučili.

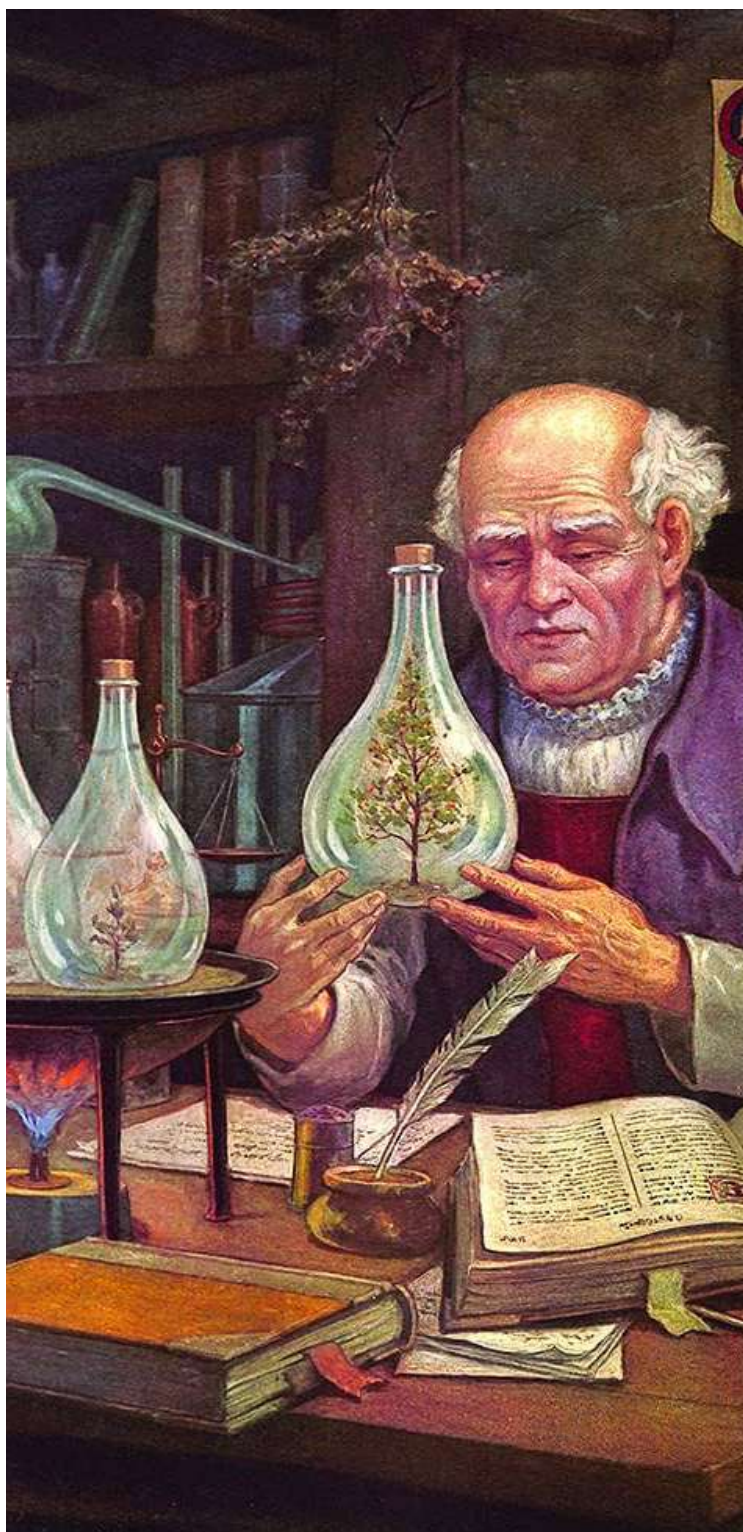
Ne glede na to, ali verjamemo ali ne, ne pozabimo, da je Zemlja živa in da bi morali bolj skrbeti zanjo, bodisi iz dolžnosti ali zaradi potrebe po sobivanju v harmoniji z ostalimi bitji. In morda, če postanemo pravi ljubitelji in raziskovalci narave, bo z nami delila svoje skrivnosti in bomo izvedeli več o bitjih, ki živijo v njenem svetu. 🧚

PARACELSUSOV SKRIVNOSTNI SVET

JELENA SIKIRIĆ

Čas rojstva nove kulture, novega pogleda na svet vedno spominja na mitološki boj bogov in titanov. V prelomnih obdobjih zgodovine človeštva, v obdobjih spreminjanja epoh, se na odru zgodovine odvija starodavna kozmična drama – umirajoče oblike in dogme starega sveta trčijo ob novorojene ideje in vzorce novega časa. Filozofija zgodovine uči, da imajo vsi zgodovinski preobrati podobne značilnosti: namesto starega pogleda na svet, starih kulturnih, verskih in političnih oblik, stare znanosti in stare umetnosti, prihajajo nove ideje in modeli, pisana slika kaosa, paradoksov in kontrastov. Umirjen in logičen potek zgodovine zamenjajo nemiri; kar se je zdelo trdno in dolgoživo, se podira kot hiša iz kart in zdi se, da zbegani ljudje nimajo nobene opore, ničesar trdnega, čemur bi lahko zaupali. Epidemije, katastrofe, verski in znanstveni dogmatizem, vojne, politični boji, neizobraženost, okrutnost, barbarstvo in sebičnost vodijo v divjaštvo in izgubo moralno-duhovnih vrednot, v množico novih "mesij" in sekt, ki izkoriščajo zaupanje naivnih in nemočnih ljudi, ki so izgubili tla pod nogami – vse to je le ena plat skrivnostne drame menjave epoh, prelomnic.

V najglobljem kaosu, sredi kroženja umirajočih oblik, ki postajajo v smrtnem krču vse bolj krute in dogmatične, prinaša veter zgodovine svežino novega časa, seme novega življenja. To seme najde zatočišče v glavah in srcih idealistov in zanesenjakov, tistih, ki sredi hrupa okolice niso izgubili sposobnosti slišati in videti, ki sredi vsesplošne krize niso izgubili sposobnosti delati, verjeti in upati. V najglobljem kaosu se rojevajo posebni ljudje – geniji, ki fizično živijo v stari dobi, z razumom in srcem pa pripadajo prihodnosti, novemu, še prihajajočemu času. Ti postanejo nosilci novih idej, presenetljivih odkritij, graditelji velikih del in s tem naredijo preobrat ne le v zavesti ljudi, temveč tudi v vrtenju kolesja zgodovine. Zahvaljujoč njihovim titanskim naporom, novim pogledom na svet in modelom življenja,

novim prostranstvom, ki jih odkrivajo, se zgodovina človeštva obrne v drugo smer; tokovi velike reke življenja se usmerijo v drugo strugo, začne se novo obdobje, skupaj z njim pa se korenito spremeni usoda sveta.

PARACELSUSOVO ŽIVLJENJE – POT ISKALCA RESNICE

Ko je po strogosti, togosti in konservativnosti srednjega veka nastopila doba renesanse, je bila podobna močnemu toku svežega zraka, ki ga je prinesel veter zgodovine in odnesel vse okostenelo in vsakdanje ter očistil svetovno prizorišče dogmatizma in predsodkov, nakopičenih skozi stoletja, ter človekovemu duhu ustvaril dolgo pričakovane pogoje za polet. Kljub preganjanju vsake izjemne in svobodnjaške ideje zaradi zastarelih in okostenelih dogem prejšnjega obdobja nam je renesančna doba prinesla vrsto opaznih velikih imen, kot so Leonardo da Vinci, Michelangelo, Raphael in Dürer v slikarstvu; Shakespeare in Cervantes v literaturi; Nikolaj Kuzanski, Marsilio Ficino, Giordano Bruno, Kopernik in Galilej v filozofiji in znanosti. Med temi ljudmi je tudi veliki Paracelsus.

Pojav skrivnostne osebnosti Avrelija Teofrasta Bombasta von Hohenheima, znanega pod imenom Paracelsus, na filozofskem prizorišču v začetku 16. stoletja je povzročil pravi šok, splošno zmedo, podobno delovanju močnih orkanov v naravi. Tako močno pretresti in do temeljev spodkopati okostenele filozofske, znanstvene in moralno-etične predstave svojega časa, kot je to storil Paracelsus, je sposoben samo človek, ki nosi v sebi nekaj velikanskega, brezmejnega in nepodvrženega raznim razlagam. Paracelsus je bil velikan uma, ki je po svojih mentalnih sposobnostih, in kar je še pomembneje, po duhovni naravi prekašal večino svojih vrstnikov. Te lastnosti so mu omogočile, da je naredil revolucijo v znanosti, podobno kot je Luther naredil s svojo reformo v teologiji.

Živel je v svetu, v katerem je skoraj dva tisoč let vladala Aristotelova filozofija: suhoparna, zaokrožena, že zastarelega sistema, ki je začel razpadati, v katerem nič ni bilo podvrženo preizpraševanju ali popravljanju, vsak poskus uvajanja sprememb, poglobljanja ali premikanja od njenih trditev pa je bila označen kot predrznost in krivoverstvo. Neodvisno raziskovanje, izumiteljski in ustvarjalni duh, izvirna stališča so bili izgnani iz znanstvenih krogov, študentje na univerzah pa so le ponavljali mnenja vladajočih avtoritet. Dovoljeno ni bilo nič novega. Kar je že obstajalo, je služilo kot material za neskončne brezplodne razprave in spore med profesorji in zdravniki.

Navadne fraze, dogmatizem in besede brez pomena – to ne more biti področje, h kateremu stremijo umi, kot je Paracelsus. Paracelsus je bil iskalec resnice, ne žongler z znanstvenimi izrazi.

Filip Avrelij Teofrast Bombastus von Hohenheim se je rodil leta 1493 v bližini mesta Maria-Einsiedeln v Švici, nedaleč od Züricha.

V zgodnji mladosti je Paracelsusa o znanosti poučeval njegov oče, slavni zdravnik, eden od potomcev stare in slavne družine Bombastus, ki je imela v lasti grad Hohenheim. Sina je učil osnov alkimije, kirurgije in terapije. Paracelsus je vedno sprejemal očetovo mnenje in o njem govoril zelo toplo, ne samo kot o očetu, ampak tudi kot o prijatelju in učitelju.

Šolanje je nadaljeval v samostanu sv. Andrija v Levanthalu pod vodstvom in prijateljskim pokroviteljstvom Eberharda Baumgartnerja, ki je veljal za enega najbolj znanih alkimistov tistega časa.

Pri šestnajstih letih se je vpisal na študij na univerzi v Baslu. Domnevajo, da je po končanem študiju postal učenec znamenitega predstojnika samostana sv. Jakoba v Wurtsburgu, opata Johana Tritemija, velikega alkimista, veččega okultnih znanosti, ki je mlademu iskalcu modrosti spregovoril o globokih skrivnostih vesolja, narave in človeka. Iskanje skritega in metafizičnega v alkimiji pripelje Paracelsusa v laboratorij bogataša Sigismunda Fugrerja (na Tirolskem), ki je bil tako kot opat Trithemi znan alkimist, sposoben svojemu učencu izdati marsikatero skrivnost.

Znano je, da je Paracelsus del svojega življenja preživel na številnih in skrivnostnih potovanjih, potepanjih in raziskovanjih. Živel je v Nemčiji, Italiji, Franciji, na Nizozemskem, Danskem, Švedskem in v Rusiji. Od leta 1513 do 1521 je bil tatarski ujetnik, po osvoboditvi pa je v spremstvu sina tatarskega kana odpotoval v Konstantinopol, kjer je po besedah biografov preživel nekaj časa "v iskanju kamna modrosti". Pravijo tudi, da je na ta način spoznal številne ugledne filozofe, modrece in alkimiste Bližnjega vzhoda in Indije, zaradi katerih je poglobil svoje znanje o skriti modrosti.

Prepotoval je balkanske in podonavske dežele ter nato ponovno obiskal Italijo, kjer je delal kot vojaški kirurg in sodeloval v številnih takratnih vojaških odpravah. Po desetih letih potepanja bodisi z uporabljanjem veščin zdravljenja bodisi s poučevanjem ali preučevanjem skrivnih modrosti se je pri 32 letih vrnil v Nemčijo, kjer je kmalu zaslovel z več nenavadnimi primeri ozdravljanja bolnikov.

"MEDICINA SLONI NA ŠTIRIH STEBRIH: FILOZOFIJI, ASTRONOMIJI, ALKIMIJI IN ETIKI."

Celotno preostalo življenje je bil titanski boj proti nevednosti, šarlatanstvu, dogmatizmu, človeški neumnosti, okrutnosti in arogantnosti. V različnih mestih je poučeval fiziko, medicino, anatomijo in alkimijo. Bil je najmodrejši in najslavnejši zdravnik svojega časa, saj je z močjo svojih velikih sposobnosti zdravil vsako, tudi najhujšo bolezen, z ročno pripravljenimi zdravili in talismani. Paracelsus ni imel niti enega zaščitnika. Nakopal si je veliko sovražnikov, pritegnil je hudo sovraštvo farmacevtov, zdravnikov, šarlatanov, profesorjev in mnogih drugih, ki so mu zavidali uspeh. Obtožili so ga tudi krivoverstva in zavezništva s satanom. Zato ni čudno, da se je njegovo življenje končalo tragično. Napadli so ga razbojniki, ki jih je najel zdravnik, eden njegovih sovražnikov. Pri padcu je z glavo udaril ob kamen in tako končal izjemno, junaško življenje.

Umril je 24. septembra 1541 v starosti 48 let. Eden največjih eruditov in najbolj učenih filozofov ter mistikov, ugleden alkimist in fizik, prerok in vided, je zapustil ogromno literarno dediščino. Filozofija, medicina, pnevmatologija, kozmologija, antropologija, alkimija, astrologija, magija – to niti približno ni popoln seznam disciplin, ki jih je mojstrsko predstavil v svojih delih, ki odražajo celovito in globoko poznavanje različnih področij skrivnostne znanosti.

Paracelsus je bil nenavaden, skrivnosten, kompleksen in na prvi pogled protisloven človek. Kot pravi znanilec renesanse je bil velik in nedoumljiv za naše razumevanje, podobno kot čas, v katerem je živel. Absurdne obtožbe njegovih nasprotnikov razkrivajo, da so se pretirano ukvarjali z njegovimi pomanjkljivostmi. Nekateri so ga imeli za pijanca in prepirljivca, drugi za mizogina, vsi njegovi sovražniki pa so se bali njegovega briljantnega uma, njegove iskrenosti in njegovega ostrega jezika, ki ni bil vedno uglajen in vljuden. Le sorodna duša, ki tako sovraži hinavščino in laž ter ljubi resnico, kot jo je ljubil Paracelsus, lahko razume, kaj je ta pošteni in veliki mož rekel o sebi:

"Vem, da nisem človek, ki bi ljudem govoril samo tisto, kar odgovarja njim, in nisem navajen ponižno odgovarjati na domišljava vprašanja ... Sem grob človek, rojen v grobem svetu, odraščal sem v borovih gozdovih in morda podedoval njihove iglice. Kar se meni zdi olikano in prijazno, se lahko drugemu zdi grobo, in kar je zame svila, je lahko drugemu le grobo platno."

Imel je veliko sovražnikov med nevedneži in fanatiki. Spravljal jih je v obup z razbijanjem in kritiziranjem razširjenih in globoko zakoreninjenih predsodkov ter znanstvenih nesmislov, ki niso bili le zastareli in absurdni, ampak tudi razpadajoči zaradi starosti. V času, ko so vsi molčali v strahu za lastno življenje, se ni bal nikogar in ničesar. Okolico je vznemirjal s predrznim načinom nasprotovanja, napadanja in rušenja starih pravil in zmot. Posebej ostro je obsodil farizejstvo, pretiran ceremonializem in malikovanje, hinavščino in omejenost:

"Bog potrebuje samo srce, ne pa slovesnosti ... Zamerim vašim svetim očetom, ker so pisali za telo in ne za dušo; pisali so verze, ne teologije, ustvarjali so iluzijo, namesto da bi razkrili resnico. Bili so učitelji navad in načina življenja, ne pa učitelji večnega življenja."

Črna obleka ali kos papirja, potrditev ene od moči zemeljskega življenja, človeka ne naredi svetega. Svet je, kdor ravna modro, kajti modrost je Bog ... Duhovnik, ki dela krivično, ne pozna resnice in je nima pravice oznanjati. Lahko samo kot papiga ponavlja besede in izreke, katerih pomen mu bo nedostopen, ker sam ne ve ničesar o njihovem pomenu.

Verjeti v mnenja ni vera. Kdor veruje neumno, je sam neumen ... Kdor veruje slepo, nima znanja in nima ne vere ne moči ... Bog se ne veseli, ko vidi bedake, neumne in naivne ljudi, pripravljene verjeti v karkoli, ne glede kako nesmiselno je; niti noče, da je v vsaki državi samo en modrec, ki razume, drugi pa mu slepo sledijo. Božja dela se nam razodevajo z modrostjo in Bog – tisti, ki živi v nas – je najbolj vesel, če mu postanemo podobni.

Ljubezen do Boga bo v naših srcih vnela gorečo ljubezen do človeštva, ljubezen do človeštva bo izvabila ljubezen do Boga."

Toda ta titan "grobe in bodičaste zunanosti" je imel poleg resnično božanske nadarjenosti in globoke modrosti tudi veliko, z ljubeznijo in sočutjem polno človeško srce. Opravil je številne čudežne ozdravitve bolnikov, ki so jih oblasti razglasile za neozdravljive. Bil je predmet občudovanja ljudi in poklicne zavisti svojih kolegov. Jezo slednjih si je nakopal tudi zato, ker je za razliko od drugih zdravnikov številne reveže zdravil brezplačno. Največkrat je bila nagrada za njegov trud nehvaležnost.

Paracelsus je vse življenje ostal popotnik, ki je iskal vedno globlje spoznanje velike božanske modrosti v naravi in vsem, kar ga je obdajalo. Ni sprejel miru majhnega, običajnega, udobnega človeškega življenja. Njegova neumorna duša, ki je večno hrepenela po svežem požirku iz izvira resnice, je zahtevala vedno več naporov in dogodivščin.

Bil je kot ptica, izpuščena iz kletke, ki začuti veselje svobode in se dviga vse višje proti nebu, brez moči, da bi se ustavila. O tem mističnem navdušenju, ki ogreje srce vsakega iskalca modrosti, je povedal:

"Tisti, ki ostanejo doma, morda živijo mirneje in bogatejše od tistih, ki potujejo, a jaz si ne želim ne miru ne bogastva ... Taval sem, v iskanju svoje spretnosti sem se pogosto izpostavljal nevarnosti. Da lahko zaljubljenec prepotuje dolgo pot, da sreča žensko, ki jo obožuje – to je nedvoumno, a koliko močnejše je hrepenenje v tistem, ki ljubi modrost, ki ga žene na potepanje v iskanju svoje božanske ljubice!"

MAKROKOZMOS IN ČLOVEK STA ENO

Paracelsusov nauk je vsestranski in globok. Kot mnogi izjemni filozofi in mistiki tega znanja ni črpal iz knjig. Ni šlo za abstraktno teorijo, temveč za rezultat neverjetne sposobnosti prodiranja v skrito bistvo vesolja, narave in človeka, v vir univerzalne modrosti kozmosa, ki nima ne začetka ne konca. Sam Paracelsus je rekel, da v desetih letih ni prebral niti ene knjige, njegovi učenci pa so trdili, da jim je narekoval cele zvezke svojih del, ne da bi pri tem uporabil zapiske ali beležke. Njegovo učenje je celovito, kompleksno in globoko. Ker ga je

praktično nemogoče povzeti v enem članku, bomo omenili le nekaj bistvenih točk njegovega dela.

Paracelsus, ki nadaljuje nauke mnogih starodavnih filozofov in mistikov, razume vesolje kot velik živ organizem, kot makrokozmos, kot edinstveno celoto, ki nima ne začetka ne konca. Govori o neskončnem številu vzporednih svetov, ki se nenehno spreminjajo, ter o neskončnem številu življenjskih oblik in principov evolucije. Vse to odseva sledi Iliasta, okultnega božanskega principa, prvotnega in pravega vzroka vsega, kar obstaja, večne ustvarjalne sile, stvaritelja vesolja.

"Narava življenja vesolja je ena in njen vir je lahko le ena večna Enost.

Je organizem, v katerem živi vse, kar je naravno, v harmoniji in složnosti. To je makrokozmos. Vse je plod ene univerzalne ustvarjalne sile. Makrokozmos in človek, mikrokozmos, sta eno. Sta ena konstelacija, en vpliv, en dih, ena harmonija, en čas, ena kovina, en sadež."

Vse, kar obstaja in se dogaja v vesolju – makrokozmosu, obstaja in se lahko dogaja v človeku – mikrokozmosu. Vsi principi, sile, načrti, bitja in energije, ki združeni ustvarjajo

skrivnostno bitje, ki mu pravimo človek, so iste sile in energije, ki jih združene v neskončno večjem obsegu imenujemo vesolje. Vse, kar se dogaja v miselni sferi makrokozmosa, se lahko odraža v duši in vodi do notranjega dojetanja človeka. Od te tesne povezanosti med vesoljem in človekom je odvisna harmonija med neskončnim in končnim, neizmerno velikim in neizmerno majhnim.

"Narava je univerzalna učiteljica. Vse, česar ne moremo spoznati iz zunanjih odrazov narave, lahko spoznamo iz njenega duha. Oboje je ena celota. Narava bo svojega učenca naučila vsega, če bo zastavil pravo vprašanje. Narava je vesolje ... Nevidna narava lahko postane vidna, če pridobimo sposobnost sprejemanja njenega nevidnega sveta ... On (človek, op.a.) se lahko od makrokozmosa (in od narave, op.a.) nauči pomena simbolov (oblik), ki ga obdajajo, kot sprejema jezik staršev.

Življenje je univerzalen in vseprisoten princip in ni ničesar, v čemer ne bi bilo življenja ... V naravi ni nič mrtvega ... Nič telesnega ni, kar v sebi ne bi imelo skrite duše ... V naravi ni smrti; umiranje je sestavljeno iz ugasnitve ene oblike obstoja in rojstva življenja v drugi. Življenje samo po sebi ne more umreti ali izginiti, ker ne ustvarja oblik ... Smrt oblik je le prenehanje delovanja večne sile življenja v eni manifestaciji, ki je predhodnica njene naslednje manifestacije. V naravi ni smrti, le večni proces transformacije in evolucije."

VSI ČUDEŽI MAGIJE SE URESNIČUJEJO Z VOLJO, DOMIŠLJIJO IN VERO

Za Paracelsusa je magija ali *Magna Scientia* višja od vseh naravoslovnih znanosti, ker vključuje znanje in razumevanje tako vidnih kot nevidnih lastnosti narave. Ta vzvišena modrost je neposreden vstop v nevidno bistvo mikro in makrokozmosa, neposredno spoznanje resnice. Magija ni samo znanost, ampak tudi velika veščina, saj za njeno razumevanje ni dovolj samo branje knjig. Pravi mag postane posrednik med nebom in zemljo, ustvarja, gradi, preoblikuje, vodi ga nevidna božja roka, ki ga navdihuje. Paracelsus pravi:

"... Verjamemo v moč tiste modrosti, ki vlada nebu, in s katero je mogoče spoznati vse skrivnosti narave ... Čarovništvu pravijo magija, toda magija je modrost, v čaranju pa ni nobene modrosti. Resnična znanost ve vse ... Večni del vseh stvari obstaja brez časa, brez začetka in brez konca ... Ni praznih upov. Vse, kar se zdi neverjetno, nenaravno in nemogoče, lahko v večnosti postane presenetljivo resnično ...

Magija in čarovništvo sta tako globoko različni, kot sta si svetloba in tema, belo in črno. Magija je odraz vzvišene modrosti in znanja o nadnaravnih silah (v imenu dobrega, op.a.). Do duhovnega znanja ni mogoče priti z logiko o zunanjih fizičnih pojavih; razkrije se le tistim, ki razvijejo sposobnost čutenja in videnja duhovnega.

... Magijska moč ni podeljena na fakulteti, ni pridobljena z diplomo, ampak prihaja od Boga ... Vadba prave magije ne zahteva obredov, molitev, risanja krogov ali simbolov ... Zahteva le globoko vero v veliko moč skupnega dobrega ... Resnična magična moč je sestavljena iz prave vere, prava vera temelji na znanju ...

Vse čudeže magije delajo volja, domišljija in vera ... Domišljija je velika moč, sposobnost, s katero duh prevaja jezik narave za dušo.

Duh je gospodar, domišljija instrument, telo ubogljivi material ... Vsak človek ima svoj notranji svet, ki ga ustvarja moč domišljije. Če je ta moč zadostna, da osvetli vsak kotiček tega notranjega sveta, potem bo vse, kar človek misli, dobilo obliko v njegovi duši ...

Domisljija se rodi iz čistega in močnega hrepenenja srca ..."

Človek sodeluje preko domišljije z nevidnim, s skrivnostnimi duhovi, geniji – zaščitniki narave. Čiste ideje se kažejo skozi domišljijo in v delih človeškega duha prevzamejo oblike in telesa. Ko primerja ideje z zvezdami, Paracelsus pravi:

"Ljudje ne izumljajo ali ustvarjajo ideje; ideje obstajajo in ljudje jih lahko dosežejo. Tudi če vsi učitelji glasbe umrejo naenkrat, nebesa – prvinski učitelj glasbe – ne bodo izginila in bodo te umetnosti učila druge ljudi. Obstaja veliko idej, ki jih ljudje še niso dosegli, veliko zvezd je še vedno predaleč, da bi tvorile trdno povezavo z Zemljo. Kraljestvo zvezd in idej je neskončno in je zato vir izumov in odkritij (iz katerih črpa navdih moč domišljije, op. a.).

Nove zvezde se pojavijo na nebu, druge izginejo. Na miselnem obzorju se pojavijo nove ideje, stare ideje pa so pozabljene. Ko se na nebu pojavi nov komet, navda srca nevednih z grozo; ko se na miselnem obzorju pojavi velika nova ideja, vzbuja strah v tistih, ki so vezani na stare nauke in običajne oblike ...

Moč domišljije je odlično orodje medicine. Lahko povzroči bolezen pri človeku in živalih in lahko jih

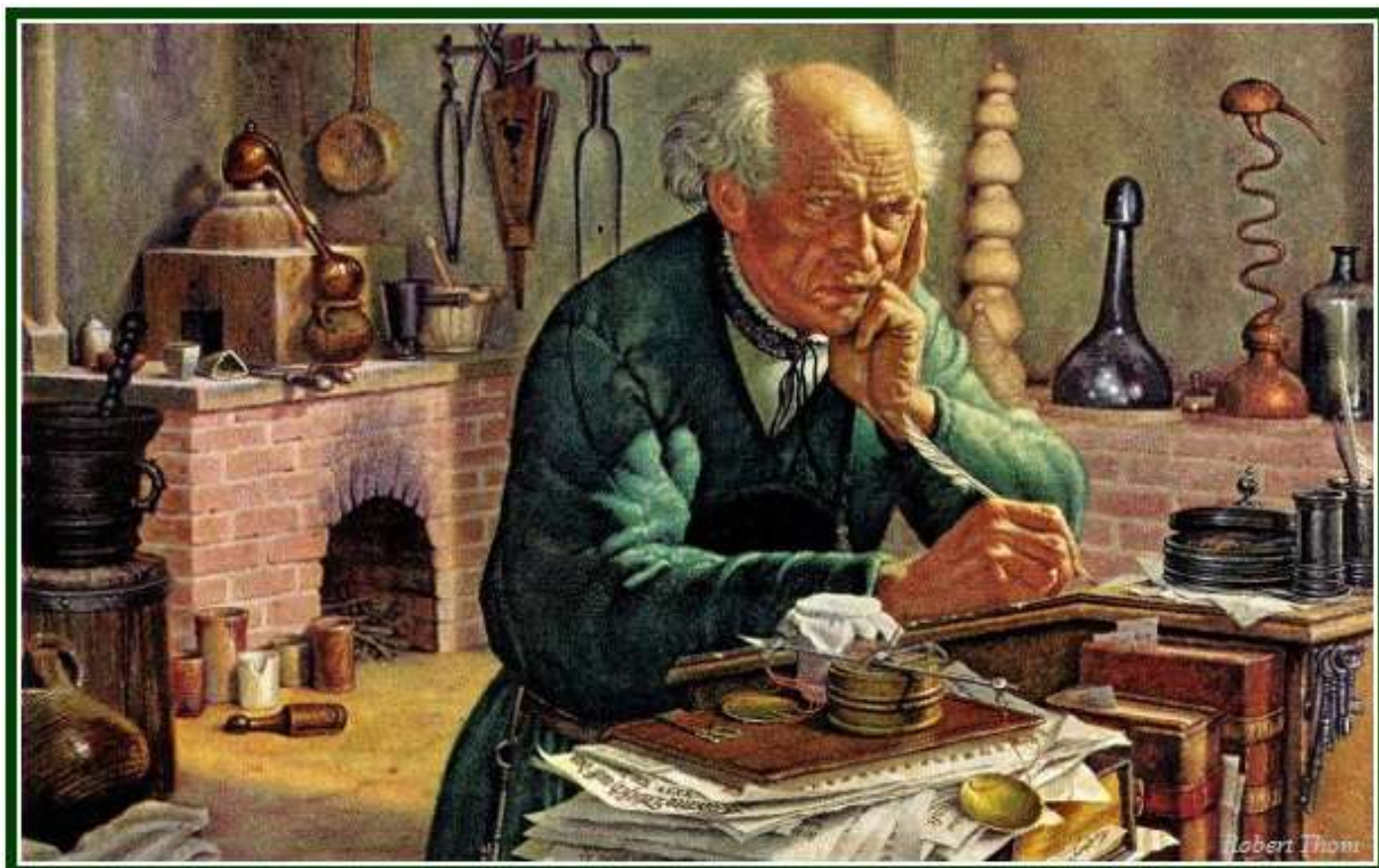
ozdravi ... Bolezen ali ozdravitev izvira iz domišljije, ki jo vodi volja ...

... Kaj je volja, če ne moč, skrita v mislih (umu) človeka, ki deluje skozi njegovo domišljijo?

Domišljijo krepi in izpopolnjuje vera, vsak dvom pa uničuje rezultate tega dela. Vera mora podpirati domišljijo, ker udejanja voljo.

Kdor je močan v svoji veri in poln prepričanja, da ga božja moč v človeku lahko obvaruje pred vsem hudim – postane neranljiv.

Prava vera lahko izvira samo iz vira skupnega dobrega, v katerem ne more biti zla, in kar ni dobro, ni resnica ..."

MALO FILOZOFKEGA HUMORJA

Dragi bralci!
S ponosom smo izdali
100. številko
Akropolitanca.

Trudili se bomo tudi naprej!

Za razvoj rejvije vas prosimo
za sodelovanje:
ANKETA

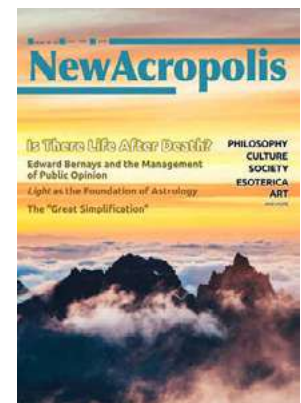
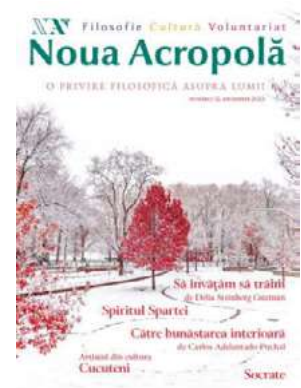

ALI STE VEDELI ...

Nova Akropola deluje v več kot 50 državah, zato seveda nismo edini, ki izdajamo revijo.

Revije Nove Akropole izdajajo tudi Hrvaška, Avstrija, Češka, Ukrajina, Romunija, Francija, Španija, Portugalska, Velika Britanija, Irska, Grčija, Izrael, Argentina, Gvatemala, Indija ...

V nekatere lahko tudi pokukate:

**NAREDITE IZ VAŠEGA SVETA
SVET VELIKIH IDEJ.**

JORGE ANGEL LIVRAGA

www.akropola.org